

Doc. dr. sc. Zoran Zoričić

Supruge alkoholičara – žrtve i sukrivci lošeg braka

„Sve sretne obitelji nalik su jedna na drugu, svaka nesretna nesretna je na svoj način“

Lav Nikolajevič Tolstoj: „Ana Karenjina“ -

Mnogo je čimbenika koji mogu uvjetovati loš brak, a jedan od najčešćih, koji sigurno dovodi do urušavanja sadržaja braka, pa čak i onda kada opstaje forma, jest alkoholizam u obitelji. Osvrnemo li se oko sebe, rijetko će se naći netko tko u krugu obitelji ili prijatelja nema primjer narušenih bračnih odnosa. Jednostavno, kao jedan od vodećih javnozdravstvenih problema alkoholizam je udario pečat na kvalitetu obiteljskih i bračnih odnosa. Osvrnuvši se na socijalnu situaciju i bombardiranje od strane medija lošim vibracijama, moram istaknuti da su za subjektivni osjećaj kvalitete života bračni i obiteljski odnosi od znatno važnijeg utjecaja. Jednostavno rečeno, kvaliteta odnosa sa supružnikom i djecom odlučujuće utječe na naš osjećaj zadovoljstva sobom i životom.

Tražeci stručnu pomoć obitelji alkoholičara, a u ovom članku bavim se suprugama, očajnički mole da primimo na liječenje supruga, da mu otvorimo oči, pomognemo mu, te da im ga vratimo boljeg, trijeznog. One vjeruju kako je problem isključivo u njemu, čak niti u njemu, već u njegovom pijenju, odnosno alkoholu, i kada ne bi bilo alkohola, dakle onih koji ga proizvode i nude suprugu, ne bi bilo ni njihovih bračnih problema! Vjerujte da veći dio supruga alkoholičara zaista na početku liječenja u to vjeruje. To vjerovanje potrebno im je prvenstveno kao obrana pred samom sobom, pred vlastitim samouvidom i samokritičnošću kako su dopustile da njihov loš brat traje godinama, i da čovjek s kojim žive godinama pije maltretirajući sve oko sebe, a bez njihove značajnije reakcije. Kad ih terapijski tim suoči neugodno sa ovom činjenicom, odnosno sukrivnjom za njegov alkoholizam i godine lošeg braka, odlučno se brane negacijom krivnje, pri čemu znaju biti i izrazito neugodne. Ali, sve je to sama dio igre koja njima pruža iluziju aureole žrtve i svete, i koja sam po sebi početkom liječenja je još uvijek jako daleko od kraja.

Kako izgleda brak alkoholičara? Obilježen je izmjenjivanjem perioda svađa i predaha, grubosti, iznevjerenih očekivanja i obećanja, sa varljivom periodima pokore i oprosta, sve u svrhu obostranog održavanja igre koju igraju i alkoholičar i njegova supruga. Supruge alkoholičara godinama nastoji amortizirati turbulencije koje proizlaze iz njegovih pijanih stanja, dok ona traju same nemaju vremena za razmišljanje i planiranje kvalitetnih rješenja mučne situacije, zapravo bore se iz dana u dan za preživljavanje obitelji.

Pritom, supruge alkoholičara mogu da igraju nekoliko uloga, ovisno o strukturi primarne osobnosti i iskustva iz vlastitih roditeljskih odnosa: zaštitničku ulogu majke, ulogu paćenice koja se samožrtvuje za supruga i obitelj, ulogu kontrolorke, nezrelog djeteta...

Bez obzira na vrstu uloge, koja je posljedica dinamičkog odnosa ovisnog o strukturi samog alkoholičara te osobnosti supruge, one brak održavaju prisiljavajući sebe da vjeruju uvijek iznova njegovim obećanjima., odnosno radeći nagodbu. Premda odavno već nemaju što da razmjene na emocionalnom, intelektualnom i duhovnom planu, svode razgovore uglavnom na praktične, neophodne elemente zajedničkog življenja, a najčešće niti to, uz prešutni dogovor sa suprugom alkoholičarom: „mi te nećemo više kuditi, a ti pokušaj ne smetati i previše ne tražiti.“ Pri tome, djeca staju na stranu majke, shvaćajući tko je od roditelja važan i kome se imaju obraćati. Majke pritom profitiraju kroz osjećaj jedinstvenosti, odnosno samoobmanu kako je malo žena koje bi se na taj način bile spremne žrtvovati (podržavaju aureolu paćenice, svete koja se žrtvuje za obitelj). Suprug je izgubio djecu, a ona su samo majčina., a pritom, ostavši u braku, sačuvala im je

oca! Koliko zapravo samoobmane, sljepila, patologije u ovim obiteljima. Da ne ulazimo u priču o razlozima ostanka u braku unatoč alkoholizmu: društvenoj toleranciji na pijenje, poziciji žene u društvu, materijalnim razlozima, strahu od samoće, vjerskim i inim drugim. Uloga žene zapravo je kontroverzna: u jednom je trenutku žrtva, mučenica, sutradan velikodušna u oprost, danas sretna u njegovoj trijeznosti, sutradan nesretna u njegovom pijanstvu, danas kukavica, sutra heroj...

Kroz godine lošeg braka, na koji je sama pristala, i u toj je činjenici njega glavna sukrivnja, postala je nesretna, nezadovoljna, čangrizava, zavidna, nekritična...

Postoji li rješenje?

Supruge alkoholičara moraju shvatiti i prihvatiti činjenicu kako odluka o liječenju počiva na njima, a ne njihovim supruzima, koji su kognitivno i emocionalno oštećeni kroz godine pijenja i nisu u stanju donijeti radikalne odluke o ozbiljnijoj promjeni cjelokupnog obrasca bračnog funkcioniranja i liječenja. Zato, obraćamo se na početku liječenja upravo njima kao glavnoj poluzi liječenja, jer takav bračni zaokret mogu potencirati one, a nikako njihovi dobrobrano psihički i fizički oštećeni supruzi. Spremnost supruge da prihvate zahtjeve liječenja znači i spremnost da ide dalje u živost bez strahovanja o donošenju vlastitih odluka.

Nema izlječenja alkoholizma bez stvaranja uvida u bolest i promijenjeno ponašanje, bez kritičnosti, te bez angažmana cijele obitelji na duži period. Jednostavno, godine alkoholizma i narušenih bračnih odnosa su ostavile predubok trag na tkivu bračnih odnosa, i potrebno je barem nekoliko godina da bi uz uvjet njegove apstinencije od alkohola došlo do bitnijeg poboljšanja emocionalnog, socijalnog i seksualnog funkcioniranja u obitelji liječenog alkoholičara.

Tako ili nikako!